

Titel: Almen fonetik, [EliFischerJørgensen1948-51] 038-1210

Citation: "Almen fonetik, [EliFischerJørgensen1948-51] 038-1210", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_038-shoot-workidacc-1992_0005_038_EliFischerJogensen1948-51_1210/facsimile.pdf (tilgået 05. august 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Indholdsfortegnelsen:

ansats og afsats = tilgang og fragang? Er det ikke bedre betegnelser? Både ansats og afsats betyder sødv. noget helt andet paa dansk.
assimilation: saa skal vel ogsaa dilation med.

lydudvikling = lydforandring (dette er en mere neutral terminus, den første har evolutionistisk konnotation).

- s. 1-2 L. Roudet: *Éléments de phonétique générale*, Paris '10, synes jeg er saa fortrinlig at den fortjente at tages med bl. de haandbøger der særlig anbefales. - Derimod kunde Gramonts *Traité* maaske udgaa her og bedre anbefæres i afsnittet om assimilation etc. og/så i slutbibliografien. Som haandbog i fonetik i sødv. forstand er den jo eg. temmelig uanvendelig.

Maaske vilde det være praktisk for hver bog (eller enkelte af dem) at anføre hvilken lydskrift den anvender (f. ex. at Nyrop anvender den internationale); det er en ganske nyttig orientering, da begynderne har svært ved at magte flere forskellige notationsystemer paa een gang.

- 4 a. det betyder undværlig en bestemt slags pattedyr (jf. pøngekat og den kat man faar katstrykning med).
b. bedre maaske: et udtryk (fonemforbindelsen *kat*). Men fonem har de jo ikke faaet forklaret endnu. Saa kunde der staa: lydforbindelsen *khat(h)*. - Eller der kunde vælges et ex. uden disse komplikationer, og som indholdsmæssigt er lige saa anskueligt (men det er slet ikke saa let at finde, særlig naar man ogsaa vil have klare konnotationer i det følgende). Eller synes du ikke det gør noget med h'ernes? maaske kunde søkes bruges - det er pletematisk definerbart inden for et lukket system ligesom pattedyret *kat*, og kommutabelt med hekke og sans, men jeg véd saa ikke om man skal skrive [*sæks*] eller hvad, se næste note.
c. gear det med disse ortografiske tegn? særlig [*aa*] er lidt betænkkelig, og særlig paa s. fem ved x steds jeg lidt af at der staaer [*a*] i st.f. [*e*]. en mulighed var, at man i det indledende afsnit gør som du har gjort, og saa til gengæld lod virkeligt fonetisk notation være understreget, altsaa efter typen: [*aa*] men [*a*]. du kan forresten ogsaa tage stilling til hvordan du vil gøre forskel paa fin og grov lydskrift [fonemskrift]; jeg plejer at understrege den grove, men man kan jo ogsaa som amerikanerne sætte akcentstreger omkring grov og [] omkring fin. i hvert fald er det praktisk at man kan se umiddelbart af en notation om den er fin eller grov, i modsæt. t. Jones' praksis.
s. fem a. den følgende lyd sml. b. der saa vel saa staaer de omgivende lyd.
c. ordet alene virker uklart; ikke betydningsadskillende i sig selv.

- d. det foreslås at sige kombinatoriske eller bundne varianter, dels fordi bunden er en god modsætning til fri, og dels af hensyn til glossematikkens brug af kombination.
- e. måske bedre at sige: det er bl. a. københavnere der gerne vil tale fint, udtalen med [a:] er sikkert ogsaa dialektal. -- a propos: man skal være forsigtig med værdidomme der kan virke generende paa enkelte elever; side sex ved a. Siger du noget som er lidt færligt, da dit auditorium meget vel kan rumme folk der udtaler [ɔ] og [ʌ] og dog ikke bryder sig om at blive socialt rubriceret paa denne maade, og det virker færligere at skrive end at sige den slags ting mundtligt - i sidste tilfælde kan man tale eller tie efter konduite, i hvert fald tror jeg man staar sig ved mere nedsmædede udtryk.
- s. syv a. arabertallene; der kan vel siges: taltegnene, det gælder jo omtrent hvilke som helst taltegn - ogsaa f.ex. romertallene, selv om de er mere analytiske.
- s. otte a. bedre vel: stemmer ikke altid helt med mod.kin.udt. - de gør det dog i masser af tilfælde.
b. den semitiske skrift er derfor en stavelseskrift og ikke en bogstavskrift.
- s. ni og ti: mine traverekspler er kost [kost, kʊst] og [væʀ] vejʀ, var, hver, værd. de er ~~EMMEKE~~ ~~bedste~~ forklarede og ~~te-~~ ~~MI~~ ~~er~~ ~~først~~ ~~ikke~~ blevet flertydige i den ministerielle ortografi, og paa side ti savnes et dansk eksempel.
- s. ni a. og dialektal udtale.
s. ti a. samme beskriv.
- s. elleve a. da have han udtales [haʔ], var f.ex. gæve bedre, men det ~~udtaler~~ mange mennesker [garvi]; ~~bedst~~ f.ex. male. samme linie: [r] er jo desværre ændret nu i den internationale lydskrift til qʁæk lɔtə.
- s. elleve: jeg tror det var nyttigt at kænsette betegnelserne fin og grov lydskrift [eller fin lydskrift og fonemskrift], saaledes at de indføres, som tekniske termini, med understregning, hertil kunde ses fejles indførelse af forekøllig notationsmaade, sel. ovfr. ad s. fire c. evt. kan de engelske termini [broad og narrow] tilføjes i parentes eller fodnote, tank i det hele over i hvilket omfang det er nyttigt at give fremmede betegnelser foruden de danske; det letter eleverne anvendelsen af trykte værker, men kan ogsaa virke typografisk og stofmæssigt tyngende.
- s. fjorten a. måske nyttigt med en lille forklaring: elektroakustiske apparater, hvor lydsvingningerne omsettes til elektriske svingninger, der kan gøres synlige - el. lgn.